

Sisällys

1	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
2	Soveltamisala	3
3	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
4	Konserniohjeen sitovuus.....	4
5	Konserniohjaus, konsernijohto ja sen tehtävät sekä toimivallan jako	4
6	Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	6
7	Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen.....	6
8	Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen.....	7
9	Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa	8
10	Konsernin sisäiset palvelut	9
11	Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	9
12	Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa.	9
13	Kuntakonsernin tarkastus	9
	Tilintarkastus.....	9
	Tarkastuslautakunta	10
	Sisäinen tarkastus.....	10

1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen.

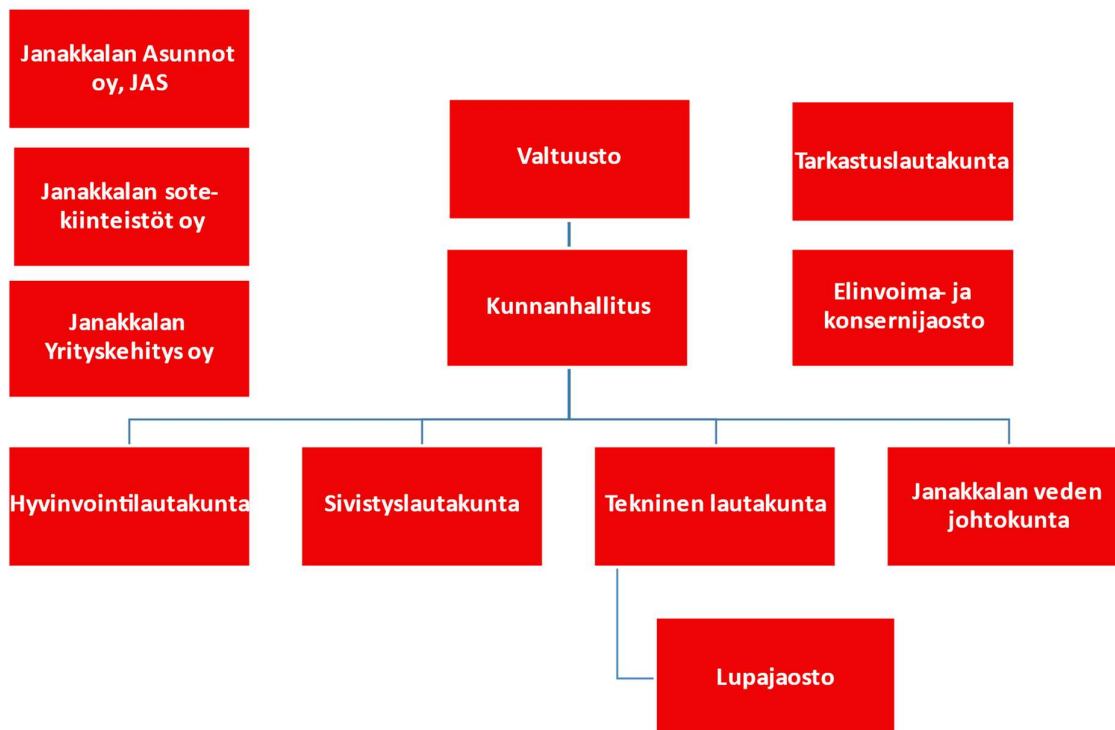
Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö. Tytäryhteisöjä ovat sellaiset yhteisöt kuten osakeyhtiö, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Kirjanpitolaissa määräysvallalla tarkoitetaan tilannetta, jossa emoyhteisöllä on oikeus käyttää yli puolta kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä tai toimielimessä, jolla on tämä sama oikeus.

Tämän lisäksi kirjanpitovelvollisella (1336/1997) katsotaan olevan määräysvalta kohdeyrityksessä myös silloin, jos sitä johdetaan yhteisesti kohdeyrityksen kanssa tai kirjanpitovelvollinen muulla tavoin tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä.

Janakkalan kuntakonsernin muodostavat: Janakkalan kunta ja sen kolme (3) tytäryhtiötä, jotka ovat Janakkalan Asunnot oy, Janakkalan Yrityskehitys oy ja Janakkalan sote-kiinteistöt oy. Janakkalan Vesi liikelaitos kuuluu kuntakonserniin osana kuntaa.

Janakkalan kuntakonserni



2 Soveltamisala

Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin kuntayhtymän ja osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Omistajaohjauksen menettelytavoista on ainakin suurimpien osakkeenomistajien kanssa syytä sopia.

Konserniohje koskee Janakkalan kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Janakkalan kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt (31.12.2025):

- Janakkalan Asunnot oy
 - Kiinteistöosaakeyhtiö Turengin Pyhämäentie
- Janakkalan Yrityskehitys oy
 - Kiinteistöosaakeyhtiö Janakkalan Virastotalo
- Janakkalan sote-kiinteistöt oy

Janakkalan kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Hämeen maakuntaliitto, kuntayhtymä
- Koulutuskuntayhtymä Tavastia

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteysyritystä ja osakkuusyritystä.

Janakkalan kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen:

- Numera Palvelut Oy
- Kiertokapula Oy
- Tiera Oy
- Hämeenlinnan palloiluhalli Oy
- Kuntarahoitus Oyj
- Elisa Communications Oyj

Janakkalan kunta on jäsenenä seuraavissa säätiöissä, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen:

- Riihimäen Ajoratasäätiö
- Vanajavesisäätiö

3 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta. Siinä ilmaistaan suurimman osakkeenomistajan näkemys kunnan ja sen tytäryhtiöiden välisestä toiminnasta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimitelmissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan. Käsiteltyään konserniohjeen toimitelmissään yhtiö toimittaa siitä pöytäkirjanotteen kuntaan.

4 Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksyttyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

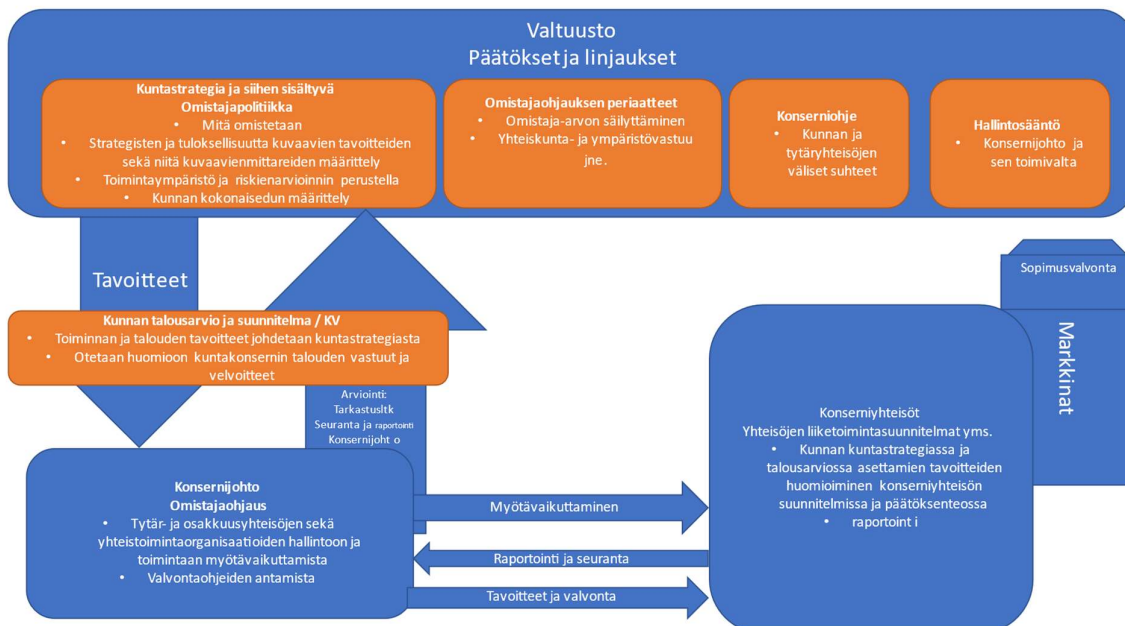
Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5 Konserniohjaus, konsernijohto ja sen tehtävät sekä toimivallan jako

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.





Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan *konsernijohtoon* kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäädännössä määrätty viranomaiset. Konsernijohto, konsernijohtajan tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäädännössä.

Janakkalan kunnan hallintosäädännön mukaan Janakkalan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Hallintosäädännöstä löytyy myös tiedot määräysvallan siirrostä.

Janakkalan kunnan hallintosäädännön mukaan toimivallan jako on seuraava:

Kunnanhallitus

1. Vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle;
2. Vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan;
3. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanjohtaja voi määrätä muita johtavia viranhaltijoita toimimaan konsernijohtajan edustajina.
4. Arvioi omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta;
5. Nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin;
6. Nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet;
7. Antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa yhtiöiden ja liikelaitoksen hallintoon ja toimintaan.

Edellisten lisäksi talousjohtaja tai hallinto- ja henkilöstöjohtaja voivat antaa taloutta ja hallintoa koskevia ohjeita kunnanhallituksen linjausten mukaisesti.

Konsernivalvonta on tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden seuranta.

Elinvoima- ja konserniohjauksen jaostolle on määritelty seuraavat tehtävät:

- seuraa kuntakonsernin toimintaa ja sitä, että konserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja säätiöt toimivat valtuuston ja hallituksen asettamien tavoitteiden mukaisesti
- vastaa konserniohjeen mukaisesti kunnan omistajapolitiikasta ja omistajaohjauksesta. Sen tehtäviin kuuluvat elinvoimaan ja elinkeinopolitiikkaan liittyvien linjausten valmistelu ja yhteistyön kehittäminen
- koulutus- ja tutkimuspolitiikkaan liittyvien linjausten valmistelu ja yhteistyö korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja oppilaitosten kanssa.

6 Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohton tarkemmin määrittelemällä tavalla.

7 Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

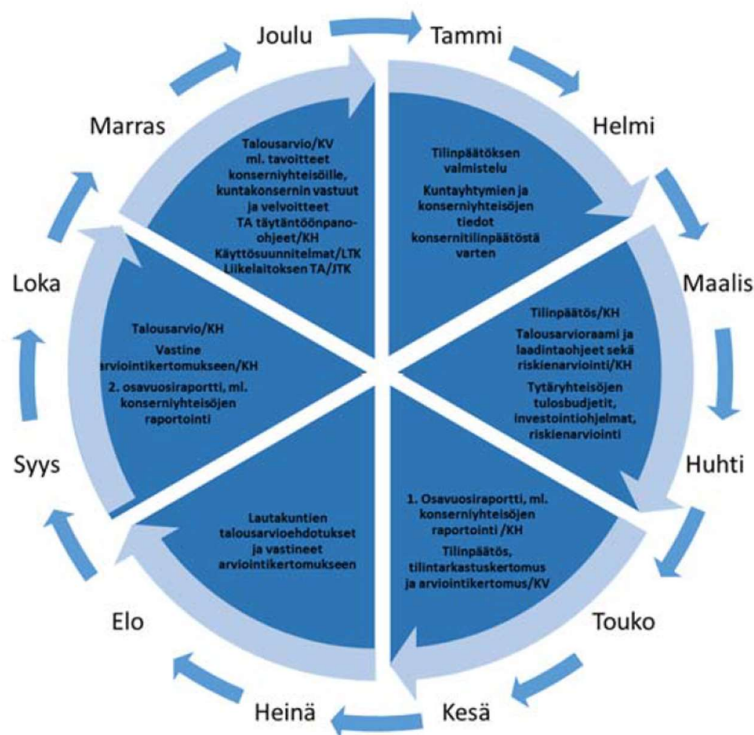
Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten kunnalle raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä kulloinkin voimassa olevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksen mukaisesti. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuva yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain

mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytär-yhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitiilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto tai talousjohtaja antaa tarkemmat ohjeet konsernitiilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.



Konsernin taloudellinen vuosikello (Kunnan konserniohje, Kuntaliitto 2017)

8 Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimeensa tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö toimitetaan kirjallisesti kirjaamoon kirjaamo@janakkala.fi ja se osoitetaan kunnanjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9 Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoa hankittava konsernijohtoon ennakkokäsitys konserniohjeissa esitetyistä asioista. Kunnan ennakkokäsityksen hankkiminen on keino ohjata ja valvoa konserniin kuuluvan tytäryhteisön toimintaa ja taloutta.

Yhteisön hallituksen, hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen konsernijohtoon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- Tytäryhteisön perustaminen
- Yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- Yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- Hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- Yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- Toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- Yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- Pääomarakenteen muuttaminen
- Toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- Varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- Kiinteistö- ja yrityskaupat
- Osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- Toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaali-oikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- Merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- Johdannaisinstrumenttien käyttö
- Muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen
- Periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- Yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- Eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen

- Yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Mikäli yhteisön toimitusjohtaja tai hallitus tekee ennakkokäsityksen hankkimista edellyttävässä asiassa päätöksen vastoin kunnan näkemystä, kunnalla on mahdollisuus erikseen harkita siihen liittyvät mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Tytäryhteisöillä on lisäksi velvollisuus informoida konsernijohtoa ennen muun merkittäväksi katsottavan asian julkiseksi tuloa. Tiedottamisvelvollisuudesta vastaavat tytäryhteisön toimitusjohtaja sekä hallituksen puheenjohtaja.

10 Konsernin sisäiset palvelut

Janakkalan kuntakonsernin yhtiöt voivat hyödyntää keskitetysti järjestettyjä palveluita sisäisinä palveluina. Tällaisia sisäisiä palveluja ovat usein esimerkiksi rahoitus- ja sijoitustoiminta (ml. konsernitilijärjestelmä), maksuliikenteen hoito, hankinnat, vakuuttaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto.

Jollei voimassa olevasta lainsäädännöstä muuta johdu, tytäryhteisöjen tulee noudattaa hankinnoissaan hankintalakia ja Janakkalan kunnan hankintaohjeita.

11 Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä tai asiantuntijajäseniä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

12 Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa.

Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on edistää toiminnan tuloksellisuutta, omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yrityksen, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä.

Konserniyhteisöjen tulee käsitellä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksen mukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

13 Kuntakonsernin tarkastus

Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suureen lukumäärään tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimitusjäsentä tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

